

Uredništvo i uprava ZAGREB, MASARYKOVA 23a Telefon 67-99 Uredništvo in uprava za Slovenijo in slovenski del Julijske Krajine LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

ISTRA

ŠIRITE »ISTRU!« — ŠALJITE PRETPLATU. — SAKUPLJAJTE OGLASE ZA »ISTRU!« — OGLASUJTE U »ISTRU!«

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

OMLADINSKE SEKCIJE

su u nekim našim društvima vrlo aktivne. Ima, štaviše, društava koja pokazuju aktivnost samo preko omladinskih sekcija. A i tamo gdje omladinske sekcije formalno ne postoje, omladina u većini slučajeva vrši glavne poslove u organizaciji.

U posljednje vrijeme su osnovane omladinske sekcije u nekim društvima gdje nisu do sada postojale. I odmah po osnivanju, te sekcije su tražile direktan kontakt s ostalim omladinskim sekcijama. Znači da omladina pokazuje tendenciju za jednim posebnim emigrantskim omladinskim pokretom. Te tendencije su, štaviše, donekle i formulirane dogovaranjem između pojedinih sekcija da bi se upriličilo neki širi zajednički emigrantski omladinski nalet koji bi omladina pretresla razna pitanja koja zasjećaju u njen život, a ujedno bi pretresla i neka opća emigrantska pitanja. Do toga sastanka će vjerojatno i doći, pa je potrebno da se ta aktivnost omladine počne tretirati i na široj bazi, jer omladina je, od najzad, tek jedan dio emigracije.

Rad omladinskih sekcija se do sada kreće u nekoliko pravaca, ali uglavnom su tri glavna, koja bi mogli podijeliti ovako:

Organizatorno-propagandni, kulturno-prosvjetni i emigrantsko-politički, t. j. politički u okviru organizirane emigracije.

Prvi dio, organizatorno-propagandni rad, sastoji se, u prvom redu, u prikupljanju omladina emigranata ili djece emigranata. Prikupiti nekoliko desetaka ili stotinjak mladih ljudi u našu omladinsku sekciju, nije lak posao. Jer većina naših omladinaca, emigranata ili djece emigranata, skoro su potpuno asimilirani sredini u kojoj žive. Ima ih i takovih koji kao kroz neku maglu znaju da su im roditelji ili oni »negdje tamo iz Istre«, ali dalje od toga ništa. Dovedati takove u društvo među svoje i prikupiti mu potrebu da i on mora tu da bude, to mogu samo njegovi drugovi omladinci.

I kada omladinske sekcije ne bi vršile nikakvu drugu funkciju u emigraciji, samo do uvadjanja omladinaca u emigraciju bio bi razlog da se omladinske sekcije osnivaju i podržavaju.

Ali omladinske sekcije idu i dalje. Jer nije dosta čovjeka samo organizirati — dati mu iskaznicu i ubrati članarinu. Treba ga uputiti u zadatke i cilji i treba ga poučiti. A što je najvažnije iza organiziranja, treba ga upoznati sa rodnim krajem — treba da taj rodni kraj zavoli. A zavoljeti se može samo ono što se pozna. I zato su u nekim omladinskim sekcijama uveli redovito svakog tjedna omladinske večeri na kojima se predaje o Julijskoj Krajini. Tu se govori o povijesti našeg kraja, opisuju se zemlja i ljudi, iznose se gospodarsko stanje, prikazuje se kultura. Iza takovih kraćih predavanja koje drže ili sami omladinci ili stariji članovi, nastaje slobodna diskusija, zapitkivanja, razjašnjenja. I često se tada ustanovi da ima mladih emigranata kojima teško ide u glavu da smo na pr. prije rata imali 500 naših osnovnih škola ili da najvažniji glagolski spomenik potječu iz Istre. — Da bi te večeri bile zanimljive i da bi se što jače upoznalo i zavolilo naš kraj, čitaju se iz toga kraći sastavci i prozi ili stihovima naših književnika ili sastavci koji govore o našem kraju. Negdje se ukralo iznesu najvažniji događaji u svijetu kroz tjedan (To u jednoj sekciji nazivaju »Radio omladinske sekcije«), a tamo gdje postoji pjevačka ili tamburaška potsekcija, otpjeva se ili otvara na koncu par pjesama.

Da se vidi koje su glavne teme o kojima se govori na tim sastancima, navodimo za primjer neka predavanja održana u posljednje vrijeme u zagrebačkoj oml. sekciji: Naseljenici iz Dalmacije u južnoj Istri, Geografski i gospodarski položaj Trsta, Život naše djece i majki u evakuaciji 1918, Školstvo u Julijskoj Krajini (Italijanizacija naše djece prije rata), Historija hrvatskog i slovenskog novinarstva u Julijskoj Kra-

PREVIRANJA MEDU NEKIM NARODNIM MANJINAMA

Pojačana politička aktivnost Ukrajinaca u Poljskoj — Zahtjevi Mađzara u Čehoslovačkoj

U posljednje vrijeme, u vezi sa razvojem međunarodnih događaja, opozaju se previranja među nekim narodnim manjinama. Osim previranja među Nijemcima u ČSR o čemu smo u više navrata pisali u posljednje vrijeme, iznenadila je i

pojačana aktivnost Ukrajinaca u Poljskoj

Tako javljaju iz Varšave 11. o. mj. da je u poljskim političkim krugovima izlazila veliku senzaciju pojačana politička aktivnost poljskih Ukrajinaca, pa time i u Poljskoj postaje aktuelan manjinski problem. Ukrajinski parlamentarni klub stranke Undo, koja je najveća politička stranka ukrajinske manjine u Poljskoj, prihvatilo je na sinočnjoj sjednici rezoluciju, u kojoj se zahtjeva autonomija za sve dijelove Poljske u kojima su pretežnom većinom nastanjeni Ukrajinci.

Ova rezolucija saopćena je danas svim strankama od glavnog stana ukrajinske stranke, čije je sjedište u Lavovu. Ovakv zaključak Ukrajinaca izazvao je ogromnu senzaciju. Iznenadjeni su svi odgovorni politički krugovi Poljske, pošto se do sada držalo, da su se Ukrajinci zadovoljili kompromisom, koji je sklopljen prije četiri godine, pa da su se uopće odrekli svojih autonomističkih težnja. Stranka Undo stavila je u svojoj rezoluciji ove zahtjeve:

- 1. Priznanje ukrajinske narodne manjine kao samostalne nacionalne jedinice; 2. Najbrže rješavanje hitnih potreba ukrajinskog naroda na socijalnom, kulturnom i poljodjelskom polju; 3. Teritorijalna autonomija čitavog područja na kojem stanuje ukrajinska manjina.

Rezolucija završava apelom na ukrajinski narod u Poljskoj da mobilizira sve snage za ostvarenje toga nacionalnog programa. Osim toga pozivaju se

sve stranke na području istočne Poljske na osnivanje zajedničke fronte. Ta nacionalno-ukrajinska fronta imala bi se ostvariti na temelju programa koji je izradila stranka Undo.

Mađzari u Čehoslovačkoj

predali su ovih dana praškoj vladi iscrpni memorandum. U njemu traže, da se mađzarska narodna manjina zakonski osigura protiv svakog pokušaja odnarođivanja. U memorandumu se tvrdi, da mađzarska narodna manjina služi jedan milijun, dok prema praškoj službenoj statistici ima u Čehoslovačkoj tri stotine hiljada Mađzara manje. Među konkretnima zahtjevima u memorandumu se traži: osnutak mađzarskog sveučilišta, zatim pravo studiranja na mađzarskim visokim školama, uvođenje i mađzarske emisije na praškom radiu. U memorandumu se na kraju veli, da usvajanje ovih zahtjeva predstavlja samo prvu etapu rješavanja mađzarskog manjinskog problema.

MANJINE U NJEMAČKOJ

Lužičko-srbsky vestnik donosi: Nijemci su objavili broj stanovnika Lužičkih Srba za 1933, koji nas ne zadovoljava. U god. 1925 nabrojali su Nijemci 70.898 Lužičkih Srba, a osam godina kasnije u 1933 samo 57.167 dakle 13.731 stanovnika manje. Da li su Lužički Srbi u toj mjeri izumrli? Gdje su novorođeni? Ne može se ovi statistički vjerovati jer je slično objavljeno i za ostale manjine u Njemačkoj. U toku od 8 godina izgubili su Lužički Srbi 19,8 posto, Poljaci 33,8 posto, Litvanci 44,9 posto, Česi i Moravljani 58,2 posto i Danci 9,4 posto. Opadanje svih manjina u Njemačkoj u poslednje kratko vrijeme doista je izvanredan događaj.

Italijanski list o južnotiroljskih Nemcima

»Regime Fascistae, organ Farinaccija, člana Velikega fašistena sve-ta, objavlja pod naslovom: »Enkrat za

svake» uvodnik, u katerem najprej ugotavlja, da su Nemci u Poadžju značajna manjšina« in da je zato pričakovati, da bo Hitlerjev obisk v Italiji enkrat za vselej zaustavil delo onih, ki razplinjuejo problem te bivše avstrijske dežele. Primerjava med Avstrijo, ki se je nedavno v svoji celoti izrekla za nemško in Poadžjem, kjer ne tvorijo Nemci niti 3 odstotke italijanskega prebivalstva, je enostavno smešna. Ko hoče antifašizem onkraj Alp alarmirati nekateri zaostale Italijanske duhove, se dobro zaveda, da dela to zlonamerno. Naravnost absurdna je trditev, da je bila Italija z »anslusom« postavljena pred izvršeno dejstvo, kajti res je nasprotno, da je namreč Avstrija izdala Italijo s svojim »diplomatskim poskusom« plebscitaa. Boljše je, da imamo ob svoji meji prijateljski narod, piše list nadalje, kakor pa »zahrbno vladoe. Ako pa bi se kdaj stvari in osebe tud spreminile, »Italija bo znala braniti nedotakljivost svojega ozemlja. Farinaccijev organ zaključuje svoja izjavljanja z naslednjo pripombo: »Prepričani smo, da bo Hitlerjev prihod prepričal nekatero rovarje, med njimi zlasti nekatero duhovnike v bolognski pokrajini, da je le ne zaman, temveč celo nevarno-sie-herno rovarjenje. Nemčija bo hedvomno znala uveljaviti isto avtoriteto in silo, kakor smo jo uveljavili nasprotni agitatorjem »za italijansko Dalmacijo«, ko smo sklenili prijateljsko pogodbo z Jugoslavijo.

Po članku, ki ga je o istem vprašanju pred kratkim napisal senator Tolomei in ki ga je objavila večina italijanskih listov, je ta drugi avtoritativni poseg v poskuse zanašanja kakršnekoli nasprotno propagande med Nemce v Poadžju. Tud Farinacciju je osnova izvajanja Mussolinjev izrek v parlamentu po avstrijskem priključku: »Pašizmu se meje svete, o njih se ne razpravlja, one se samo branijo«.

HITLEROV POSJET ITALIJI

Nakon nekoliko dana proslava i vojničkih smotra, koje svi svjedoci prikazuju kao još nevidjene, pri čemu su najimpozantnije bile pomorske vježbe s pucajnim oštrom mečima i bacanjem pravih bomba, završen je posjet Italiji, a u međunarodnim političkim krugovima počinje traženje političkog smisla i rezultata ovih manifestacija.

Kao polazna točka za tumačenje — komentira »Borze« — ostaju zdravice koje su Duce i Führer održali na banketu u subotu, zatim komentari novinstva, jedne i druge žemlje te konačno informacije strane štampe crpljene na licu mjesta. Činjenica je, da u Rimu nikakav novi sporazum nije sklopljen što naravno ne isključuje opstanak usmenih ili tajnih pismenih ut-

načenja dogovora o pojedinim pitanjima, a isto tako ne isključuje niti mogućnost da se takvi sporazumi traže i redovnim diplomatskim putem izvan svečanih posjeta. Što se tiče zdravlja izrečenih u subotu u večer, Mussolinijeva je izraz prijateljskih osjećaja uz opravdanje dodajući suradnje, za koju se naglašuje da ostaje, ali bez svake aluzije iz koje bi se moglo zaključiti u kojem pravcu i na kojem konkretnom pitanju će se ta svim izričito obećanje, da Njemačka suradnja manifestirati u blizju budućnosti, ili će se čak pojačati. Nasuprot takvom Mussolinijevom govoru Hitlerova izjava osim općenitih tvrdnja donosi i jedno stvarno zauzimanje stanovišta prema pitanju koje se postavlja u njemačko-italijanskom odnosu i to na na-

čin koji se bezuvjetno mora smatrati udovoljenjem italijanskih želja. Führer je naime govorio o položaju koji nastaje time što je utjelovljenjem Austrije Njemačka postala susjedna Italiji. »Stojeći ovdje na ovom najvažnijem tlu naše povijesti čovječanstva, osjećam tragičnu izmjenicu obliha visoko nadarenih i vrijednih naša povući jasnu grančicu crtu... Pusašeni iskustvom dvaju tisućljetla hoćemo mi obojka, koji smo sad postali neposredni susjedi, priznati one prirodne granice koje su providnost i povjest oćito povukle našim narodima... Moja je nepokolebliva volja i moja ostavština njemačkom narodu, da smatra stoga ono alpsku granicu, koju je prirodna izmjenica nas podigla kao za uvijek nedodirljivu. Znam, da će se tada za Rim i za Germaniju otvoriti velika i blagoslovljena budućnost.

Može se dakle reći, da je Mussolini dobio još jedno u pogledu jasnoće sasmatra sadašnju granicu između nje i Italije nepromjenljivom, premda ona ne odgovara narodnosnom stanju niti nacional-socijalističkoj doktrini, koja propovjeda okupljanje cijelog Nijemstva u sjediničkim državnim granicama. Italija, kako je poznato, pod fašizmom nije opstanak narodnih manjina unutar svojih granica, pa se prema tome može shvatiti, da se Njemačka odrekla i svakog makar i moralnog interesa za sudbinu te manjine, kao što su to talijanski listovi i izradili u obliku očekivanja. U jednakom duhu koncesija bit će uređena sjećanja i pitanja koja stoje u vezi s posljednjama Anschlusa u trgovničkom pogledu, osobito obzirom na položaj tražanske luke, čije zaleđe je bila Austrija.

Ljudi lako zaboravljaju

na sitne dogove. Ne sjete se da često zavisi sudbina nekog lista baš od tih malih potraživanja. — Nekoliko stotina dužnika koji se sjete i plate svoj dug od desetak, dvadesetak dinara, mogu spasiti tih podlož. Isti koji ovisi od svojih oćetolaznika.

lin, Razvikać ekonomskih nauka, Kulturne veze Istre sa Hrvatskom u historiji, Radnički pokret u Istri i Trstu prije rata, Narodne pjesme u Istri, Ilirija, Cićarija, Poslijeratno stanje narodnih manjina u Evropi i t. d.

Omladina se na taj način upoznava sa rodnim krajem i upućuje u naše probleme. A da bi se što bolje upoznali međusobno i što jače povezali, priređuju nedjeljom izlete na kojima opet pjevaju naše pjesme, a — nekada improviziraju i »usmene novine« o našim problemima.

Taj propagadni i kulturno-prosvjetni rad vrše omladinske sekcije svjesno i po planu, ali veća grupa omladine u nekom pokretu pa tako i u našem, vrši nesvjesno i drugu funkciju, koju bi mogli nazvati idejno-političkom u širem smislu riječi. Sam fakat da grupa mladih ljudi diskutira o nekim problemima, samim tim se unosi u te probleme životnu blizinu, neposrednost i dinamiku. Jer jače reagira omladina, a logično je da će oni koji se sada upoznavaju s nekim problemom vrlo često gledati taj problem

pod drugim kutom nego oni koji su bili u centru nekog zbivanja koje je postavilo probleme. Time se izazivale diskusija i proćićavanje poljova, a sva ta omladinska dinamika osvježuje i pojedina pitanja i cijeli organizaciju. Na taj način vrši omladina nesvjesno i idejno — političku, iako možda ne preorijentaciju, a ono svakako neke vrsti idejno-političkog pomladivanja cijele emigracije. Tako, na primjer, omladinci vrlo slabo shvaćaju predratnu i poslijeratnu borbu između takozvanih »liberalaca« i »klerikalaca« u Julijskoj Krajini i ne suđe nipaš vodeće ličnosti toga doba po njihovoj pripadnosti jednom ili drugom taboru, već po tome šta su konkretna za naš nacionalni opstanak uradili. A na taj način gledaju i na mnoge druge događaje i probleme.

Samo po ovom će što je ovdje iznijeto, vidi se velika važnost grupiranja naše omladine pa bi svuda trebalo pomagati omladinske sekcije. A ako ništa drugo, trebalo bi na omladnu gledati sa simpatijom i povjerenjem. — (p.)

Od Soče do Rečine -- od Triglava do Kamenjaka

Stroge odredbe

Reka, maja 1938. — (Agis). — Kot poročajo iz vse pokrajine, so bile v zadnjem času izdane stroge odredbe glede tujev. Županstva, karabinjerske postaje in druga oblastva so dobila stroge narredbe v pogledu kontrole nad tujci. Izdani so bili posebni prostori, s katerimi se zahteva od posameznega občana, da v teku 6 ur prijavi vsakega tujca, ki pride na obisk, da je le iz sosednje občine. Poleg točnih podatkov so povsod povdarjali zlasti tudi veroizpoved. Ravno tako mora vsak gostitelj gostu v teku 12 ur. Dalje, karabinjerji morajo vršiti strogo kontrolo ob prihodu in odhodu avtomobusov in ugotoviti, kdo se vozi, zlasti, če je med vozniki kak tujec. V ta namen so bile vse kabarinjerske postaje ojačane s primernim številom moč. Strogo morajo paziti tudi, zlasti na manjših postajah na vsakega tujca, ki prihaja in odhaja. S temi novimi odredbami so navadili posameznim oblastvom veliko dela in odgovornosti.

Krušne moke primanjkuje

Reka, maja 1938. — (Agis). — Naši veletrgovci in trgovci vedo povedati, da so jim ob zadnjih pošiljkah moke dobavitelji sporočili, da nimajo v njihovi niti moke več niti žita v zalogi. Istotako je sporočilo vodstvo nekoga velikega mlina v Furlaniji, ki je večinoma zalagal naše velike in male trgovce z moko, da jim nadaljnji naročili bržkone ni mogoče več izvršiti. Zato se upravičeno počasi naših ljudi strah pred prihodnostjo, ki je v vsakem ozru tako nezanesljiva, zlasti ker vsa letošnja letina ne obeta biti kaj prida. Če dosedaj so se naše gospodinjice pritoževale nad slabo kakovostjo moke in ravno tako kruha, zlasti onega, ki ga pečejo podeželski peki.

Razširitev cerkve v Knežaku

Št. Peter, maja 1938. — (Agis). — Kneški župnik Kalan je organiziral veliko akcijo za razširitev farne cerkve v Knežaku, ki je pred kratkim praznovala stoletnico. Stroški za razširitev so baje proračunani na 300.000 lir. Prvotno so imeli v načrtu zidanje nove cerkve, kar jim pa ni dovolila škofijska uprava na Reki. Cerkev bodo sedaj razširili na vsaki strani za 3 metre, le glavni oltar in zvonik bosta ostala tako, kot sta bila do sedaj. Za kritje stroškov so pobirali prostovoljne prispevke po Knežaku in drugih vaseh, ki spadajo pod faro. Prodali so tudi cerkveni gozd, ki ga je kupil bistriški industrijalec Viktor Tomšič. — Znani industrijalec Urbančič z Bača pa je z zneskom nad 1.000 lir odkupil velik oreh, ki stoji poleg cerkve in so ga mislili prvotno posekati. Župnišče je med drugim dobilo za cerkev nakazilo od neimovanega iz Trsta v znesku 5.000 lir. Sodijo, da je znesek daroval neki faran, ki ni hotel javno ničesar prispevati.

Pismo moša Sicilijan bo moral iz Trnovega

Trnovo, maja 1938. — (Agis). — Naš list je se poročal o priseljenemu Sicilijanu, ki je dobil v Trnovem mesto pismo moša. Kljub raznim pritombam zaradi velikih neredovosti v dostavljanju pošte nismo oblasti ničesar ukinile. Pred kratkim pa je vročekrvni Sicilijanec v dravnici napadel domače dekletke, ki je zaposlena pri fašističnem tajniku Vigilantiju kot služkinja. Posledica tega dejanja bo baje ta, da bodo oblasti preskrbele za njegovo premeselitev. Toda, bozve kakšnega človeka dobimo na njegovo mesto.

Naš ljecnik

Podgrad, maja 1938. — (Agis). — Mislimo smo da se naš ljecnik dr. Dolce promiteno izstrage protiv njega, o kojoj smo vam bili javili. On je zaista bio neko vrijeme miran, ali neki dan je opet pokazao da namjerava sa siromasnim narodom postupati kao i do sada. Prošlog tjedna je bila dovezena iz Žejana siromasna žena Popović Jelca u jakim bolovima, ali dr. Dolce je nije htio niti pregledati, već ju je potjerao s riječima »neka mu ne smeta«.

Iz Avč

I maja so morali delati vsi delavci, ki so zaposleni pri Avčah, kjer gradijo veliko električno centralo, dasi je bila nedelja. Bržkone je bil to razlog, da se je hoteli kak delavec osvetiti in da je nedaleč od Ročinja izbral tračnico na železniškem tiru. V zadnjem trenutku so lahko še opazili nevarnost in prečasno ustavili »litirino«, ki je približno za veliko hitrostjo, kajti drugače bi se prevrnila ob strmem pobočju v Sočo in bi se pri tem smrtno ponesrečilo mnogo potnikov, predvsem slovenskih domačinov.

Slabi izgledi za ljetino

Munc, maja 1938. — Mj smo se ovor proljeća bili požurili radi lijepa vremena oš što prije posijemo i posadimo, ali je iz toga pritisnuo mraz, pa je opasnost da izgubimo i sjeme. Narod je očajan, jer se bojimo gladi dojučuće zime.

Vodomet pred trnovskim samostanom

Trnovo, maja 1938. — (Agis). — Pred trnovskim samostanom, tam kjer je stal svojčas javen vodnjak, so pripravili prostor in uredili majhen bazen z vodometom. Bazen je prav za prav še v delu, vendar bo v doglednem času dokončan. S to novo napravu hočejo menuda dati Trnovemu neko gosposko lice, saj bi bilo toliko drugih neobudno potrebnih javnih del, ki bi služila tudi splošnemu gospodarstvu in ne samo olepšavili!

Iz Ospa

Na velikonočni ponedeljek so se fantje iz Ospa podali v Prebence in tam v gostilni peli slovenske pesni. Nekemu domačinu naštu to ni bilo po volji. Zaradi tega je začel krcati, da se ne sme peti slovenski. Fantje so ga prijeli in ga počeno pretepli. Končno se je moral skrit v neko lišo, da se izogne še huštem. Ta našti je seveda drugi dan ovdal fante karabinjerjem, ki so aretirali slovenske fante in jih poslali v tržaški zapor. So to: Anton in Alojz Vodovizec, Josip Starc, Ivan Slavec, Marij Bizjak, Alojz Bizjak, Andrej Bizjak in Anton Bizjak iz Ospa ter Ivan Lokatelj iz Prebencega.

Medžari na Sušaku

Sušak, 6 maja. U Sušaku je stigla jedna oveća grupa madžarskih ljecnika i nekoliko novinara najvecih ma-

— Cerklno. — Štefanija Velikonja je dobila 800 lir nagrade iz Mussolinijevoga fonda za dvojice.

— Divača. — Med Divačo in Vremami je zgorel velik tovarni avto natovljen z ogljem. Škoda znaša 85.000 lir.

— Gorica. — Nad Ločnikom sta trčila dva vojaška aeroplana. Pri tem se je ubil podporočnik Milani Renzo.

— Gorica. — Na 6 mesecev zopora je bil kaznovan Boris Škerli zaradi telesnih poškodb.

— Gorica. — Teško se je poškodoval kolezar Peter Lašič. V nevarnem stanju je bil prepeljan v bolnišnico.

JUGOSLAVENSKO-TALIJANSKO PRIJATELJSTVO „Ilustrazione Italiana“ posvećena Jugoslaviji

Velika italijanska revija »Ilustrazione Italiana« je izdala za prvi maj rasokošno opremljeno številko, katera je pod gestom »Italija in Jugoslavija« posvećena Jugoslaviji. Tržaški urednik Rino Alessi je napisal uvodnik »Prijateljstvo in nova dejstva«, v katerem razgrablja in skuša dokazovati, da je prijateljska pogodba med Italijo in Jugoslavijo razčistila vsa sporna vprašanja in prinesla tudi jasnost glede medsebojnih meja, o katerih veljajo sedaj Mussolinijevе besede: »Meje so svete pri njih ne gre za razgovore, marveč za obrambo«.

SAMOUPRAVA O PRIJATELJSTVU S ITALIJOM

»Samouprava« glavni organ JŽZ piše o zaključku izložbe talijanskega portreta u Beogradu, pa kaže: »Ima još mogućnost da se u narednim godinama ponovi gest Rima i da se Jugoslavija odlikuje bar onako kako su od Italije do sad odlikovani i drugi. Ovo ne smije da bude jedina i posljednja zasjenjujuća i nezaboravna talijanska umjetnička izložba u Beogradu! Vro poštovan gróf Volpi sad, poslije njep, shvaća da bi, Beograd, u daljnjim etapama, poslije ovog herojskog »predgovora«, mogao da primi i pojedinačne izložbe Tintoretta (na pr. slike iz dužave palače), Tiepolo, Raffaella (bile bi na pr. zgodno prenjati »Sizane Vaticanca«) i drugih. Naravno, to je program za decenije, za daljnju budućnost! Ali, ko smije, da nam zamjeri, da govorimo i o budućnosti, kad nam sadašnjica daje pravo na najbolje nade?! Budućnost talijansko-jugoslovenskog prijateljstva je izvjesna, sigurna i obezbjedjena. Ljudi tu budućnost moraju da ispune velikim, visokim moralnim sadržajem. O velikim se planovima mora go-

džarskih listova. Ova grupa madžarskih ljecnika i novinara došla je u Jugoslaviju sa kolektivnim pasošem i programom za posjetu raznih ljecišta, klimatskih i turističkih mjesta.

Budući, da su bili ovdje na granici htjeli su posjetiti i Rijeku i Opatiju, ali su im talijanske pogranične vlasti odbile da daju vizum na kolektivni pasoš bez navoda razloga.

Iziskanje preмога pri Kosezah

Ilirska Bistrica, maja 1938. — (Agis). — Ze pod bivšo Avstrijo je obstojala družba, katere član je bil tudi neki domačin iz Jelšan, ki si je nadela nalogo izslediti premog nad Kosezami. Takt se jim ni posrečilo, morda je pobjede ovrta tudi svetovna vojna. Ta član bivše družbe je haje sedaj odstopil tvrdki Slemens vse stare načrte, na podlagi katerih in novih izkustev je nadeljevala raziskovanje in kopanje vse do danes. Na izkopavanje pa reflektira tudi neka druga, italijanska družba. Za enkrat se ni znano, kdo izmed zainteresov bo dobil dovoljenje za izkopavanje preмога, vsi pa so mnenja, da bo zmagala tvrdka Slemens. Fašistične oblasti so baje pristale že na denarno pomoč od strani države, sedaj pričakujejo je potrebnega dovoljenja iz ministerstva. Za enkrat so na terenu samem postavili že lesene barake za tehničko pisarno, upravo in delavstvo ter bodo s tem delom še nadaljevali. Z izkopavanjem preмога pa bodo pričeli šele, ko dobijo vsa potrebna dovoljenja, ko uredijo na terenu vse potrebno za obratovanje itd. Vsa okolica se živo zanima kako se bo premogopok razvijal, zlasti ker mnogi upajo, da dobijo zaposlitve.

— Gorica. — Za fašistične sindikate bodo morali delavci prispevati 0,52 odstotka od celokupnih svojih prejemkov, medtem ko so prej plačevali samo 0,35 odstotka. To velja tudi za nazaj in sicer od 1. januarja 1938.

— Kontovel. — Za župnika je bil postavljen upokojeni katehet Gioranni Urdini.

— Šempas. — Iz neznanega vzroka je nastal požar v gospodarskem poslopu lasti Terezije Pelicon, ki je zgorelo do tal. Poslopje ni bilo zavarovano.

— Tomaj. — V nedeljo 1. maja je opravil kanonično vizitacijo in birmovanje nadškof Margotič.

Drobiž

— Pevma. — Na cesti so našli mrtvega Antona Obljubka, starega 30 let. Komisija še ni mogla ugotoviti vzroka smrti.

— Pula. — Izdaci občine za ovu godinu iznose po proračunu 10 milijuna lira. Po proračunu ubrat će se od taksa i prilze oko 6 milijuna, a za javne radove bit će sklopljeno više zajmova.

— Trst. — Umrli so: Milon. Peter 87 let, Gombač vd. Pečarić Ivana 76, Devetak Josip 34.

— Trst. — Minister za javna dela Coboli-Gigli je izjavil nado, da bo Mussolini posetil tudi Istro ob priliki njegovega obiska v Trstu.

— Trst. — Italijanski listi so prinesli opozorilo, da morajo vsi ovčevjere prodajati volno samo dotocnim državnim skladišćem, ki se nahajajo v vsaki pokrajini. Volno morajo prodati v teku dvoh mesecev po striženju. Za sebe smog obdržati le po 2 kg za vsakega družinskega člana.

— Trst. — Zaradi srčne kapi je umrla 80 letna Marija Vizjak.

— Trst. — Antolović Ivan, pristaniški delavec je bil obsojen na 2 leti zopora, ker je v pretepu z Učigrajem Petrom, zadal svojemu nasprotniku smrtno nevarne rane. Učigraj je bil obsojen na 3 mesece in 10 dni zopora zaradi izzivanja.

— Trst. — V tržaški škofiji je bilo pred kratkem razpisanih 28 župniških mest.

— Mussolini će održati u subotu u Genovi govor o talijanskoj politici prema englesko-talijanskom paktu, prema tekucim talijansko-francuskim pregovorima i o njemačko-talijanskim razgovorima u Rimu.

— Odlukom ministra unutrašnjih poslova zabranjen je ulaz i raspšavanje u Jugoslaviju listu »Fraternité« koji izlazi u Parizu i listu »La Giovane Italia«, koji izlazi također u Parizu.

— Jedan talijanski predlog odboru za podjeljivanje Nobelove nagrade. Talijanski novinar Cricuolo objavio je u specialnom broju newyorške revije »Impero«, koja je izšla u talijanskom i engleskom jeziku članak u kojem prikazuje diplomatsku djelatnost talijanskog ministra vanjskih poslova grofa Ciana i naglašava, da je ova diploma uspešno prema Duceovoj inicijativi počela organizirati mir na čvrstom temelju pa se zato u članku predlaže, da se talijanskom ministru Cianu podijeli Nobelova nagrada za mir.

— U Milanu je bio uhapšen advokat Greppi, poznati pisac i komediograf.

— Japanska nacionalistička grupa »Dainipon Undoh« uputila je Hitleru i Mussolinju telegrame sa željom da doprinesu uspostavi novog i pravednog medjunarodnog porečka.

— Novi francuski zakon o strancima stupa na snagu 1. lipnja. Na temelju odredaba toga zakona moraju svi stranci, koji su se doselili u Francusku poslije 14. ožujka odmah se prijaviti ako žele da se nastane u selnskom departementu. Prijave moraju uslijediti kod prefektura u roku od 8 dana. Tko se ne odazove ovom pozivu bit će strogo kažnjen.

— Česlovački nacionalni odbor sprema svećanu proslavu 20-godišnjice svibanjske deklaracije. Kako se saznaje, odbor je pozvao nekoliko javnih radnika iz Jugoslavije, da sudjeluju na ovoj manifestaciji.

— Trst. — Pred sodišćem je bil obsojen Anton Legiša iz Devina na 6 mesecev zopora, ker je v pretepu težko ranil Leopolda in Ivano Legiša.

— Gorica. — V bolnišnico se je morala zateći Emilija Doljak, ker je bila težko ranjena od drobcev šip in udarca vrat.

— Sezana. — Dva obsežna gozdna požara sta pred dnevi napravila veliko škodo na Krasu. Najprej je istega dne pričel goriti gozd pri Sezani; požar so pogasili z veliko muko tržaški gasilci, ki so se morali ponovno vrniti v Orlek, kjer so pogasili prav tako obsežen požar.

BRJ NAŠEG ČEK RAČUNA
je 36.789. Ako nemate naše čekovne uplatnice, možete na svakoj pošti kupiti za 25 para praznu čekovnu uplatnicu, na njoj ispisati našu adresu i broj čeka, računa 36.789 i poslati dužnu pretplatu.

